

Нотатки з конференції/

Рішучі реформи – головна передумова інтеграції України в європейський і світовий фінансовий простір

Decisive reforms are the main precondition of Ukraine's integration with the European and world financial environment

11–13 червня у Львівському інституті банківської справи Університету банківської справи Національного банку України відбулася IX Міжнародна науково-практична конференція “Інтеграція України в європейський і світовий фінансовий простір”. До участі в конференції зголосилися більше двохсот представників вищих навчальних закладів, академічних інститутів, банківських і фінансових установ з України, Польщі, Литви, Латвії, Чехії, Німеччини, Сербії, Туреччини, Білорусі, Росії. Науковці, представники влади та регуляторних органів, фахівці-практики зібралися для обговорення актуальних проблем фінансово-економічного сектору, представлення своїх пропозицій і напрацювань у цій сфері, аби спільно віднайти рішення, які допоможуть Україні стати рівноправним партнером Європейського співтовариства.

Within 11–13 June 2014, the 9th International theoretical and practical conference “Ukraine’s integration with the European and world financial environment” took place in the Lviv Institute of Banking of the University of Banking of the National Bank of Ukraine. More than 200 representatives of higher educational establishments, academic institutes, banking and financial institutions of Ukraine, Poland, Lithuania, Latvia, Czech Republic, Germany, Serbia, Turkey, Belarus, and Russia took part in the conference. Scientists, representatives of government and regulatory bodies, practical experts gathered to discuss pressing problems of the financial and economic sector as well as their proposals and groundwork in the area to arrive jointly at solutions that will help Ukraine to become the equal member of the European Union.

Велелюдна зала Львівського інституту банківської справи УБС НБУ зустріла учасників конференції теплою і гостинною атмосферою, яку створили виступи солістів студентських вокальних колективів. Та вже перші доповіді налаштували на конструктивну, ділову роботу, неодноразово підтверджуючи вчасність, важливість та актуальність форуму.

“Ключовими на сьогодні є питання стабільності банківської системи”, – заявила, відкриваючи конференцію, ректор Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ), доктор економічних наук, професор **Тамара Смовженко**. Вона окреслила коло із семи найгостріших проблем, що нині стоять перед банківською системою України, та намітила можливі шляхи їх вирішення у вигляді рекомендацій Національному банку.

Тамара Смовженко.

По-перше, це проблема обмінного курсу національної валюти. На переконання професора, було б доцільно найближчим часом запровадити політику валютного коридору.

Друга проблема – необхідність зменшення спреду між депозитами та кредитами у банківській системі України, рівень якого нині становить

Почесна президія міжнародної конференції.

близько 25%, що негативно впливає на господарську діяльність бізнес-спільноти і призводить до збиткової роботи банківської системи України. У цьому контексті також необхідне посилення контролю за витратами банків та їх зменшення.

Трете – це зниження ставок за кредитами. Комплексні і послідовні кроки НБУ в цьому напрямі мають

передбачати: зниження облікової ставки, яка нині становить 9.5% річних, посилення вимог до безнадійних і ризикових кредитів, після чого можливе певне послаблення вимог до капіталу і резервування. За умов стабілізації курсу гривні до іноземних валют також зменшаться різниця ставок за кредитами в іноземних і національній валютах.

Четверте – регулювання грошової маси. Статистика основних макроекономічних показників України за 2000–2013 роки показала, що з економічним зростанням найбільш тісно корелював показник обсягу грошової маси. А тому в найближчі роки з метою зниження інфляції не слід надто жорстко лімітувати грошову масу і базу.

П'яте – це система економічних нормативів регулювання діяльності банків. Упродовж останніх п'яти років регулятивні нормативи суттєво не змінювалися, натомість вітчизняна економіка за цей час пережила період спаду (2009 р.), піднесення (2010–2011 рр.), стагнації (2012 р.) і знову спаду (2013–2014 рр.). Брак відповідної гнучкості в політиці регулятора обмежував можливості реального сектору економіки.

Шосте – це розвиток інвестиційних банків, взаємних і пайових фондів. Національному банку було б доцільним затверджувати двосистемну шкалу економічних нормативів регулювання діяльності банків та інших фінансових посередників: відносно банків слід було б виключити або зменшити підсистему нормативів інвестування, а відносно інших фінансових посередників-інвесторів (інвестиційних банків, пайових, взаємних фондів тощо) доречно полегшити нормативи капіталу, кредитного ризику та ліквідності, але при цьому застосовувати жорсткі нормативи інвестування, пайової участі банків в інвестиційних проектах. Це дало б змогу суттєво знизити відсотки на позикові кошти, крім того, існуючі банки могли б зі свого складу виділити відокремлені підрозділи, які спеціалізуються на фінансуванні інвестицій.

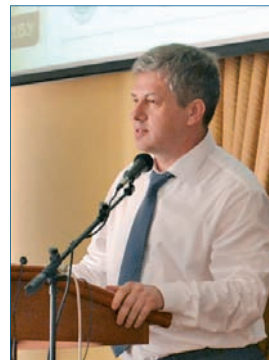
Нарешті, сьома пропозиція – сприяння розвитку інших, крім банків, інститутів фінансового посередництва – страхових організацій, інвестиційних та пенсійних фондів тощо. Аналіз свідчить, що близько 40% активів недержавних пенсійних фондів України розміщені на депозитах у банках. Порівняйте: в Європі ця цифра зазвичай не перевищує 10%. Тим самим економіка нашої країни втрачає шанс отримати так потрібні їй “довгі” гроші, які натомість перетворюються на “короткі”. “На нашу думку, з боку держави було б доцільно пропонувати інвесторам пріоритетні сфери економіки для інвестування грошей із гарантованою прибутковістю, емітувати державні цінні папери під такі програми, ширше практикувати проекти типу “будувати-експлуатувати-трансформувати у власність” у партнерстві з державою”, – зазначила Тамара Смовженко і висловила переконання, що названа нею, а також інші актуальні питання будуть предметом обговорення та напрацювання практичних рекомендацій на секційних засіданнях конференції.

“Вітчизняна банківська система і фінансовий сектор України загалом зараз перебувають у стані суттєвого, можна сказати, кардинального реформування”, – заявив директор Центру наукових досліджень НБУ, доктор економічних наук, професор **Володимир Міщенко**. Він коротко охарактеризував основні інституційні та

Володимир Міщенко.

функціональні зміни, що передбачаються проектом Стратегії реформування банківського сектору до 2020 року. Зокрема, планується підвищення рівня капіталізації банків і банківської системи шляхом збільшення обсягів регулятивного капіталу, консолідації банківської системи на основі злиття, поглинання, інших форм. Відповідно, відбудуться суттєві зміни в структурі самої банківської системи, в структурі капіталу, структурі власності. Очікується зростання частки банків з іноземним капіталом, зменшення частки банківських установ із державним капіталом тощо. Крім того, передбачається виділення групи системно значущих банків, для яких буде розроблено окремі економічні нормативи, спеціальні механізми нагляду за ними і регулювання їх діяльності. Важливе значення для банківської системи матимуть заходи, спрямовані на істотне зміцнення прав кредиторів і вкладників, захисту інвесторів тощо. Попереду також реформування системи самого Національного банку: зміна його структури, функцій, підходів до регулювання, нагляду, до організації управління платіжними системами, готівковом-грошовим обігом тощо. “Думаю, найближчим часом ця стратегія буде готова, і ми отримаємо конкретні напрями роботи на перспективу”, – зазначив Володимир Міщенко, додавши, що запропоновані учасниками конференції ідеї та рекомендації будуть використані в практичній діяльності Національного банку з метою подальшого реформування банківської системи і фінансового сектору.

Віктор Новіков.

Про конкретні кроки у напрямі реформування банківської системи йшлося і в першій пленарній доповіді, з якою виступив член Правління Національного банку України, директор юридичного департаменту **Віктор Новіков**. Він розкрив основні положення законопроекту про внесення змін до деяких законів України щодо попередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи. Але спочатку Віктор Новіков поділився наболілим: ще рік тому, під час попередньої конференції він не міг навіть уявити, що йому доведеться працювати над розробкою нормативних і законодавчих актів щодо функціонування фінансової системи в умовах тимчасової окупації, регламентувати діяльність територіальних управлінь НБУ в умовах бойових дій, готувати концепцію польових банків Національного банку України, які б забезпечували функціонування банківської системи в східних регіонах країни. Водночас, на переконання доповідача, у нинішніх непростих реаліях з'явилася слушна нагода перебудувати діяльність нашої держави загалом, у то-

му числі переглянути грошово-кредитну політику Національного банку.

Як відомо, Статтею 99 Конституції України визначено, що основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці. Стаття 6 Закону “Про Національний банк України” уточнює, що це здійснюється шляхом підтримки цінової стабільності. “Останнім часом доводилося чути звинувачення, що НБУ обвалив курс гривні відносно долара США, хоча у чинних нормативних актах відсутнє зобов’язання Національного банку втримувати на певному рівні цінове співвідношення долара США і гривні”, – зауважив Віктор Новіков. Національним банком разом із Міжнародним валютним фондом розроблено та почато реалізацію програми, де у середньостроковій перспективі передбачено запровадження режиму таргетування інфляції. Знову ж таки, йдеться не про курс гривні щодо іноземних валют, а про утримання у певному діапазоні за допомогою інструментів монетарної політики визначеного рівня інфляції. Це потребуватиме об’єднання зусиль і перегляду політики як Національного банку, так і Кабінету Міністрів, оскільки згідно із законодавством уряд зобов’язаний сприяти Національному банку в підтриманні стабільності національної валюти, зазначив доповідач.

Нині Національний банк працює над проектами багатьох законів, яких потребує суспільство, зокрема стосовно врегулювання проблем валютних кредитів, оподаткування доходів за депозитами фізичних осіб тощо. Ініціатива написання проекту закону щодо попередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи пов’язана зокрема з потребою переглянути умови виведення банків із ринку, адже останнім часом цей процес набув, можна сказати, масового характеру. Головне питання – чи витримає це фінансово Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (ФГВФО). На жаль, досі до ФГВФО передавалися банки фактично з нульовими активами, які жодним чином не могли покрити витрати фонду. Тому з метою захисту прав вкладників та інших кредиторів неплатоспроможних банків слід розширити механізми виведення неплатоспроможних банків з ринку, змінити процедури, що здійснюються при ліквідації банків з метою прискорення реалізації ліквідаційної маси, а також удосконалити механізми надання фінансової допомоги ФГВФО для забезпечення своєчасного отримання ним довгострокових ресурсів на виплату відшкодування коштів вкладникам неплатоспроможних банків.

Віктор Новіков також повідомив про наміри скасувати законодавчу норму про обов’язкову державну реєстрацію нормативно-правових актів НБУ в Мін’юсті, що значно прискорить процес прийняття оперативних рішень у відповідь на виклики банківської системи. Пропонується відкоригувати визначення “системно важливий банк”, розширити перелік критеріїв проблемності банку, що надасть власникам багатьох фінансових установ шанс оздоровити їх, привести діяльність у відповідність до вимог нормативно-правових актів. Водночас розглядається можливість запровадити досить суттєву відповідальність власників істотної участі та вищого менеджменту за доведення банку до стану неплатоспроможності, ненадання необхідної фінансової допомоги проблемному банку чи незадо-

волення вимог кредиторів у разі неплатоспроможності та ліквідації банку.

“Іноді Національному банку ставлять у провину те, що банки виходять з ринку. Процес очищення будь-якої галузі ринкової економіки – це нормальне явище. І НБУ не зобов’язаний стримувати цей процес або нести за нього відповідальність”, – зазначив Віктор Новіков. Головне, на його думку, аби держава не витратила ресурси державного бюджету, кошти платників податків на оздоровлення банків і їхню капіталізацію, не повторювала невтішний досвід 2009 року.

Сергій Ніколайчук.

Заступник директора Генерального економічного департаменту НБУ **Сергій Ніколайчук** у своїй доповіді окреслив контури і проаналізував монетарну політику в умовах нормалізації стану світових фінансів, а також поділився особистими міркуваннями щодо поточної та майбутньої діяльності Національного банку України в цих напрямках, що особливо актуально нині, після досить різкого переходу до гнучкого режиму курсоут-

ворення та орієнтації НБУ на режим інфляційного таргетування.

До світової фінансової кризи 2007–2008 років переважала думка, що у центрального банку має бути єдиною метою – цінова стабільність, яка вимірюється низькою та стабільною інфляцією і досягається за допомогою єдиного інструменту – управління короткостроковими процентними ставками. Але глобальна криза продемонструвала, що низька інфляція і стає економічне зростання не є достатніми умовами для забезпечення фінансової стабільності, уникнення накопичення країнами макрофінансових дисбалансів. У результаті кризи центральні банки розвинутих країн почали запроваджувати нетрадиційні методи грошово-кредитної політики, кількісне пом’якшення, країни, що розвиваються, повернулися до активнішого використання методів контролю за капіталом, у практику все частіше стали впроваджуватися заходи макропруденційної політики. На сучасному етапі значно посилилися ідеї щодо використання монетарної політики для обмеження макрофінансових дисбалансів (“дмухання проти вітру”). Нового осмислення набула ціль підтримання зовнішньої стабільності, адже волатильність потоків капіталу та обмінного курсу може суттєво підірвати макроекономічну стабільність як через канали фінансового, так і реального сектору. Точаться дискусії з приводу того, наскільки може бути ефективним інструмент валютних інтервенцій у країнах з малою та відкритою економікою, низки інших питань.

Декларованою ціллю монетарної політики України в докризові часи вважалася стабільність національної валюти. При цьому в законодавстві не було чіткого розмежування, що вкладається у цей термін: зовнішня стабільність, тобто стабільність обмінного курсу, чи внутрішня – стабільність цін. Після ухвалення змін до закону про Національний банк у 2010 році було чітко визначено пріоритетність досягнення та підтримки цінової стабільності, під якою малися на увазі низькі та

стабільні темпи інфляції у середньостроковому періоді 3–5 років. Водночас на практиці досягнення цієї цілі базувалося на політиці жорсткої прив'язки обмінного курсу. На жаль, така монетарна політика не мала повної можливості впливати на макроекономічні процеси і призводила до чергування періодів валютної стабільності з валютними кризами, одна з яких реалізувалася на початку 2014 року. При цьому оголошення керівництвом Національного банку переходу до гнучкого обмінного курсу та запровадження режиму інфляційного таргетування є необхідною умовою для активної монетарної політики, спрямованої на досягнення довгострокової цінової стабільності. Звичайно, лише цього недостатньо, необхідні чимало інших заходів, зауважив Сергій Ніколайчук. На його переконання, серед основних завдань центрального банку мають залишатися зокрема огляд та оцінка фінансової стабільності для запровадження адекватних макропруденційних заходів, а також огляд і оцінка зовнішньої стійкості для відповідного регулювання руху капіталів та обмінного курсу, в тому числі за допомогою валютних інтервенцій. Монетарний режим, який найбільше пасує Україні в найближчі роки, можна визначити як гнучке інфляційне таргетування, сказав доповідач. Причому визначення інфляційних цілей, на його особисте переконання, має здійснюватися Національним банком за погодженням із Кабінетом Міністрів.

За результатами проведеного дослідження Сергій Ніколайчук зробив ряд висновків щодо змін у поглядах міжнародно визнаних теоретиків і практиків на питання діяльності центральних банків:

- довгострокова цінова стабільність має залишатися основною ціллю монетарної політики, але для досягнення макроекономічної стабільності вона повинна бути доповнена цілями фінансової стабільності та зовнішньої стійкості;

- має бути забезпечена незалежність центральних банків щодо досягнення цінової стабільності, незважаючи на розширення мандатів, що водночас передбачає адекватний нагляд з боку урядів і суспільства за виконанням цілей центральним банком;

- через зміни в монетарному трансмісійному меха-

нізмі підхід до прийняття рішень у монетарній політиці має бути більш гнучким;

- інституційний дизайн макропруденційної політики (у її взаємозв'язках із монетарною та мікропруденційною) має балансувати необхідність координації та поширення інформації з механізмами забезпечення стабільності та незалежності;

- у “некризові” часи центральним банкам слід уникати нестандартних заходів монетарної політики (крім надання інформації про майбутню політику), оскільки втрати зазвичай перевищують вигоди.

“На сьогодні чимало науковців поділяють думку, що проведення монетарної політики повинно бути, швидше, мистецтвом, ніж наукою, цей процес має бути хоча й систематизованим і прогнозованим, але з достатнім ступенем гнучкості, щоб враховувати різні цілі та наслідки відповідних рішень”, – сказав Сергій Ніколайчук.

Денис Шмигаль.

Заступник начальника головного управління Міндоходів України у Львівській області, що нині реформовано у Державну фіскальну службу, кандидат економічних наук **Денис Шмигаль** торкнувся теми гармонізації податкової політики України та ЄС в умовах економічної інтеграції. Він зазначив, що домовленості відносно співробітництва у сфері оподаткування прописано в рамках Угоди про асоціацію між

Україною і Європейським Союзом. Щодо новацій, які вже запроваджуються в Україні, доповідач звернув увагу на підготовлений і погоджений на рівні Кабінету Міністрів проект Закону “Про податковий компроміс (податкову амністію)”. Здійснюється робота, пов'язана із спрощенням податкової системи й адміністрування, скороченням кількості податків до восьми. Добрим прикладом для України тут є досвід Грузії, де фактично за 10 років (з 2004-го до 2013-го) податкове навантаження було зменшено вдвічі, при цьому ВВП Грузії зріс у сім разів. “Сьогодні на різних рівнях точаться дискусії, якою має бути податкова система, які податки слід залишити, які запровадити нові”, – сказав Денис Шмигаль і згадав про дискусію довкола можливості скасування ПДВ та запровадження податку з обороту. Фахівець зазначив, що податок на додану вартість є одним із тих податків, які входять до кодифікованої наднаціональної квазіподаткової системи Європейського Союзу і є суттєвим та найбільш перспективним джерелом фінансування спільного бюджету співтовариства. Наявність ПДВ у податковій системі держави – обов'язкова умова її приєднання до Євросоюзу. Тому в Україні не може бути сумнівів у доцільності існування цього податку, дискусія може вестися лише стосовно того, яким чином поліпшити його адміністрування, знизити корупційність, автоматизувати нарахування, зазначив доповідач.

Серед інших важливих питань, котрі поставив європейський вектор, – це наближення податкового обліку до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Слід залишити в минулому непоодинокі ситуації, коли

У залі засідання конференції.

згідно з податковою декларацією великі підприємства були глибоко збитковими, тоді як звітність для акціонерів, яка складається за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, показувала високу прибутковість. Також ведеться робота над реформуванням системи перевірок, і тут знову стане в нагоді досвід Грузії. Розробляється та впроваджується стратегія дружніх відносин між фіскальними органами і бізнесом, де персональний податковий агент став би бізнес-партнером і консультантом, а не представником каральної системи.

“Важливим викликом і проблемою інтеграційних та глобалізаційних процесів є міжнародна податкова конкуренція”, — зазначив Денис Шмигаль. Бюджетна децентралізація, передача повноважень на місця торкатиметься в тому числі й податкової політики, що дасть змогу створити нормальні умови для бізнесу, можливо у чомусь цікавіші, ніж у наших найближчих сусідів, бо Україна цього потребує для подолання кризових явищ. Подальші дії в напрямі гармонізації податкового законодавства України з вимогами Європейського Союзу однозначно полегшать реалізацію податкової політики за такими стратегічними завданнями, як стимулювання економічного розвитку, структурна перебудова, заохочення інвестицій, стимулювання зайнятості, підвищення добробуту населення, розвиток людського капіталу, що є важливим в усіх сферах економічної діяльності й активності.

Юзеф Габер.

Цікавими й змістовними були доповіді на конференції зарубіжних гостей. Доктор економічних наук, професор Вищої школи банківництва в місті Хожуві (Республіка Польща) **Юзеф Габер** свою доповідь назвав “Економічна безпека Європейського Союзу чи геостратегічна пастка Східного партнерства”. На його думку, Україна як учасник програми Східного партнерства має розглядатися в геополітичній системі, а не як одноосібна держава.

У чому ж полягає геостратегічна пастка? Якщо подивитись на мапу Європи, побачимо, що країни Східного партнерства географічно поділені на дві групи: перша — це Україна, Білорусь, Молдова; у другій групі — Грузія, Вірменія, Азербайджан. З погляду безпеки перша геостратегічна пастка полягає в тому, що ці дві групи країн не мають спільних кордонів між собою — між ними розташована Росія, і в разі якогось конфлікту обидві групи країн Східного партнерства не можуть надати одна одній жодної військової допомоги, тому що одразу виникне стан конфлікту з Росією. Другим елементом геостратегічної пастки є те, що друга група країн межує з Туреччиною, яка є давнім і найважливішим членом НАТО в цьому регіоні світу, з її військовим потенціалом не можуть зрівнятися Грузія, Україна і Польща разом узяті.

Яке ж це має відношення до економіки? Жодна з країн Східного партнерства не отримала такої суттєвої фінансової допомоги, як Туреччина тільки завдяки тому, що вона є асоційованим членом ЄС. Згадаймо дис-

кусію, яка відбулася в листопаді минулого року щодо підписання договору про асоціацію країн Східного партнерства з Європейським Союзом. Ще до Вільнюського саміту, на початку листопада 2013 року, в Санкт-Петербурзі відбувся російсько-турецький економічний форум за участі турецького прем'єра Реджепа Таїпа Ердогана і російського президента Володимира Путіна. На тій зустрічі було домовлено про кілька важливих речей: по-перше, про розвиток економічної співпраці між Росією і Туреччиною та підписано договір про будівництво росіянами атомної електростанції в Туреччині. Юзеф Габер зазначив, що свого часу він працював у комітеті ООН із роззброєння, а тому стверджує: кожна атомна електростанція та її відходи є потенційно небезпечними з точки зору розповсюдження ядерної зброї. Після будівництва цієї електростанції Туреччина стане енергетично незалежною та увійде до переліку країн ядерного клубу. Другий важливий момент, узгоджений на тій зустрічі в Санкт-Петербурзі, — це згода Туреччини на прокладання газопроводу Південний потік у своїх територіальних водах. Крім того, Туреччина і Росія підписали договір про військове співробітництво, зокрема у сфері електронної розвідки, що свідчить про налагодження тісної співпраці між Росією і важливим членом НАТО.

Третій елемент геостратегічної пастки полягає в тому, що Польща припустилася непоправної помилки: погодилася на створення Європейського енергетичного союзу для забезпечення енергоресурсами Європи. Слід усвідомити, що енергетична безпека лежить на перетині трьох видів безпеки: національної, економічної та екологічної. Національна безпека є очевидною, екологічна безпека пов'язана з обмеженнями викидів в атмосферу CO₂, тобто зменшенням використання традиційного для Польщі вугілля на користь газу. І тоді ми доходимо до проблеми, що Європу слід розглядати як єдине ціле з точки зору поставок енергоносіїв, насамперед із Росії. Саме від безперервності їх постачання залежить економічна, екологічна та національна безпека Євросоюзу, успішна реалізація стратегії Європа—2020. Потенційні загрози зриву таких поставок можуть спонукати до диверсифікації джерел енергопостачання, а також до зміни технологій на ефективніші.

Лакіс Ваїцюнас.

У підсумку свого виступу професор із Польщі закликав науковців і практиків розглядати проблеми євроінтеграції у геостратегічному аспекті. “Якщо ми не маємо геостратегічного бачення, а тільки бавимось в аналіз, то це сприяє науковому розвитку, але не гарантує політичної безпеки, — заявив Юзеф Габер і розкрив секрет власного погляду на світ: “Для мене Земля завжди мала вигляд кулі, вдома я не тримаю мапу, а тільки глобус. Тому що на глобусі де поставиш палець — там і є центр світу. Отже, ми у центрі світу, і так треба тримати!”

Ще один закордонний гість, завідувач кафедри обліку і аудиту Вільнюського університету, доктор економічних наук, професор **Лакіс Ваїцюнас** вразив усіх присутніх, по-

чавши виступ українською мовою та подякувавши організаторам за запрошення взяти участь у конференції. У своїй доповіді професор з Литви розкрив особливості трансформації контролю якості аудиторської діяльності: які зміни в цій сфері відбулися впродовж останніх кількох десятиріч років, чим вони були спричинені, окреслив умови і правила здійснення аудиторської діяльності в Євросоюзі, що мають стати на заваді здійсненню економічних правопорушень і збитків.

Павло Ілляшенко.

Цікаву гіпотезу запропонував на розгляд учасників конференції молодий дослідник, керуючий активами ПрАТ “Кінто” **Павло Ілляшенко**. Він відштовхнувся від контринтуїтивної ідеї: а що, як прагнення згладити економічні та фінансові коливання до межі можливого несе більше шкоди, ніж користі? Іншими словами, раптом мета досягнення максимально можливої макрофінансової стабільності (фактично – ціль макро-

пруденційної політики, взятої на озброєння всіма розвинутими центральними банками) виявиться раціональною лише до певної межі? Поштовхом до появи такої ідеї стала думка відомого американського економіста Хаймана Мінського (Human P. Minsky) з його праці “Як стабілізувати нестійку економіку”: тривалий період стабільності призводить до того, що економічні агенти починають дивитися на ризики крізь пальці. Надмірна стабільність стає причиною нестабільності, тобто надто низька економічна волатильність може негативно впливати на фінансову стабільність системи, зробив висновок доповідач, проілюструвавши свою думку статистикою деяких макроекономічних показників. Він запропонував науковцям дослідити його гіпотезу, аби підтвердити чи спростувати її.

Насиченими цікавими думками та ідеями були засідання п’яти секцій конференції, де науковці представили колегам результати своїх досліджень теоретичних засад та макроекономічних аспектів аналізу фінансово-інвестиційних процесів, пріоритетів і перспектив

розвитку банківської системи України в умовах глобалізації та євроінтеграції, актуальних питань обліку, аналізу та аудиту в умовах ринкових відносин, математичних методів, моделей та інформаційних технологій в аналізі, прогнозуванні й управлінні фінансово-економічними процесами, а також інноваційних підходів до підготовки фахівців економічних спеціальностей.

Так, на засіданні секції, що мала тему “Пріоритети і перспективи розвитку банківської системи України в умовах глобалізації та євроінтеграції”, розгорілася гаряча дискусія довкола шляхів реалізації стратегічних напрямів реформування банківської системи України: підвищення мінімального рівня регуляторного капіталу, підтримання оптимальної ліквідності й фінансової стійкості банківських установ, посилення нагляду, впровадження Базеля III тощо. Серед дискусійних, зокрема, було питання мінімізації ризиків, пов’язаних з іноземним капіталом у банківській системі України, частка якого нині становить 33.7%, прозорості входу іноземного капіталу на ринок, власності в банківських установах та необхідності підвищення прозорості діяльності Національного банку тощо.

Активну участь у дискусії брав зокрема кандидат економічних наук, заступник начальника управління аналізу та прогнозування грошово-кредитного ринку Генерального департаменту грошово-кредитної політики Національного банку України **Віталій Романчукевич**. Під час обговорення актуальної нині теми валютних курсів він серед іншого висловив пропозицію заборонити діяльність обмінно-валютних пунктів на агентських угодах, що має посприяти зменшенню спекуляцій на готівковому валютному ринку. Для цього слід внести відповідні зміни до декретів Кабінету Міністрів “Про систему валютного регулювання і валютного контролю” та “Про здійснення розрахунків в іноземній валюті”.

За результатами обговорення актуальних проблем інтеграції України у європейський і світовий фінансовий простір було підготовлено резолюцію, в якій містяться пропозиції та практичні рекомендації Національному банку України, Міністерству фінансів, іншим органам влади, спрямовані на вдосконалення функціонування фінансового і банківського сектору.

Учасники форуму сподіваються, що зібравшись через рік на десяту, двічі ювілейну (присвячену ще й 75-річчю Львівського інституту банківської справи) науково-практичну конференцію, вони зможуть констатувати хоча б часткове практичне втілення напрацьованих ними рекомендацій, вихід із замкнутого кола поточних проблем, поступ України в напрямку інтеграції в європейський і світовий фінансовий простір.

Людмила Патрікац,

Liudmyla Patrikats,

Юрій Матвійчук,

Yurii Matviichuk,

“Вісник Національного банку України”.

“Herald of the National Bank of Ukraine”.

Фото **Владислава Горбатого.**

Photos by Vladyslav Horbatyi.

Заряд позитивних емоцій від студентів: солістів вокальної формації “Аверс” та колективу “Ва-банк”.